

วิเคราะห์นโยบายรัฐในระดับต่างๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชน
และภาคประชาสังคม จาก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(พ.ศ. 2540 - 2549)

เล่ม 1

330.9593
จตุร ป17
มนัส 2552
อ.1 อ.2

ussn... ย พันธเสน

สารบัญ

คำนำ	3
สารบัญ	9
สารบัญตาราง	13
สารบัญแผนภูมิ	13
บทที่ 1 บทนำ	
โดย ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน	15
ความสำคัญของงานวิจัย	15
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	17
บทที่ 2 นโยบายและการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงในระดับและภาคส่วนต่างๆ	
โดย ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน	17
การปรับทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ “เศรษฐกิจพอเพียง”	27
การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในฐานะนโยบายของรัฐบาล	29
การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยงานราชการ	32
การดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของภาคธุรกิจเอกชน	35
การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในราชการส่วนท้องถิ่น	36
การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน	37
สรุปการวิเคราะห์ในภาพรวม	38

บทที่ 3	ความสำคัญของการวิเคราะห์จากมุมมองของเศรษฐกิจพอเพียง	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญvirtันสุนทร และ ดร.มนัส โกมลทา	43
	วิวัฒนาการของเศรษฐกิจพอเพียง	44
	จากทฤษฎีใหม่สู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	48
	บทบาทและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	52
	การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง	53
	ความหมายเชิงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	54
	ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีใหม่และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	55
บทที่ 4	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญvirtันสุนทร และ ดร.มนัส โกมลทา	57
	ช่วงที่หนึ่ง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 4 เน้นการสร้างความสำเร็จเติบโต ทางเศรษฐกิจ	58
	ช่วงที่สอง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 - ฉบับที่ 6 เน้นการกระจายความเจริญ สู่ภูมิภาคและการลดความยากจนในพื้นที่เป้าหมาย	59
	ช่วงที่สาม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 - ฉบับที่ 8 เน้นการกระจายรายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม	60
	ช่วงที่สี่ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 อัญเชิญปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ	62
บทที่ 5	นโยบายของรัฐที่มีผลต่อเศรษฐกิจพอเพียง	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญvirtันสุนทร และ ดร.มนัส โกมลทา	67
	นโยบายของรัฐบาลชวน หลีกภัย (พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 - มกราคม พ.ศ. 2544)	67
	ข้อสังเกตต่อนโยบายของรัฐบาลชวน หลีกภัย	72
	นโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร หนึ่ง (กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548)	74
	นโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร สอง (มีนาคม พ.ศ. 2548 - กันยายน พ.ศ. 2549)	76
	ข้อสังเกตต่อนโยบายของรัฐบาลทักษิณหนึ่งและสอง	82

	สรุปผลการวิเคราะห์นโยบายทัศนคติหนึ่งและสอง	114
	นโยบายของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์	117
	ข้อสังเกตต่อนโยบายของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์	117
บทที่ 6	การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในระดับกระทรวง	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ ดร.มนัส โกมลตา	119
	กระทรวงมหาดไทย	119
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	123
	กระทรวงศึกษาธิการ	128
	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	130
	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	130
	กระทรวงสาธารณสุข	131
	กระทรวงการคลัง	132
บทที่ 7	บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ ดร.มนัส โกมลตา	135
	โครงการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่	136
	โครงการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดชัยนาท	151
	โครงการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา	163
	สรุป	179
	ข้อเสนอแนะ	180
	สรุปภาพรวมของการศึกษา	182
บทที่ 8	การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ ดร.มนัส โกมลตา	185
	การแผ่ขยายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนฐานล่าง	185
	ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง	189
	ตัวอย่างชีวิตที่พอเพียง	198
	การเชื่อมต่อกภาพทั้งหมด	203

บทที่ 9	ข้อจำกัดของระบบงบประมาณของประเทศไทยในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	
	โดย ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ ดร.มนต์ โกมลฑา	205
	ระบบงบประมาณกับราชการส่วนกลาง	205
	งบประมาณส่วนภูมิภาค	214
	ระบบงบประมาณส่วนท้องถิ่น	216
	ข้อจำกัดของระบบงบประมาณของประเทศไทยในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	219

บทที่ 10	บทส่งท้าย	
	โดย ศ.ดร.อภิชาติ หันธเสน	223
	สรุปรอยอดีต	223
	ประเด็นที่จะกล่าวต่อไปในเล่มที่สอง	226

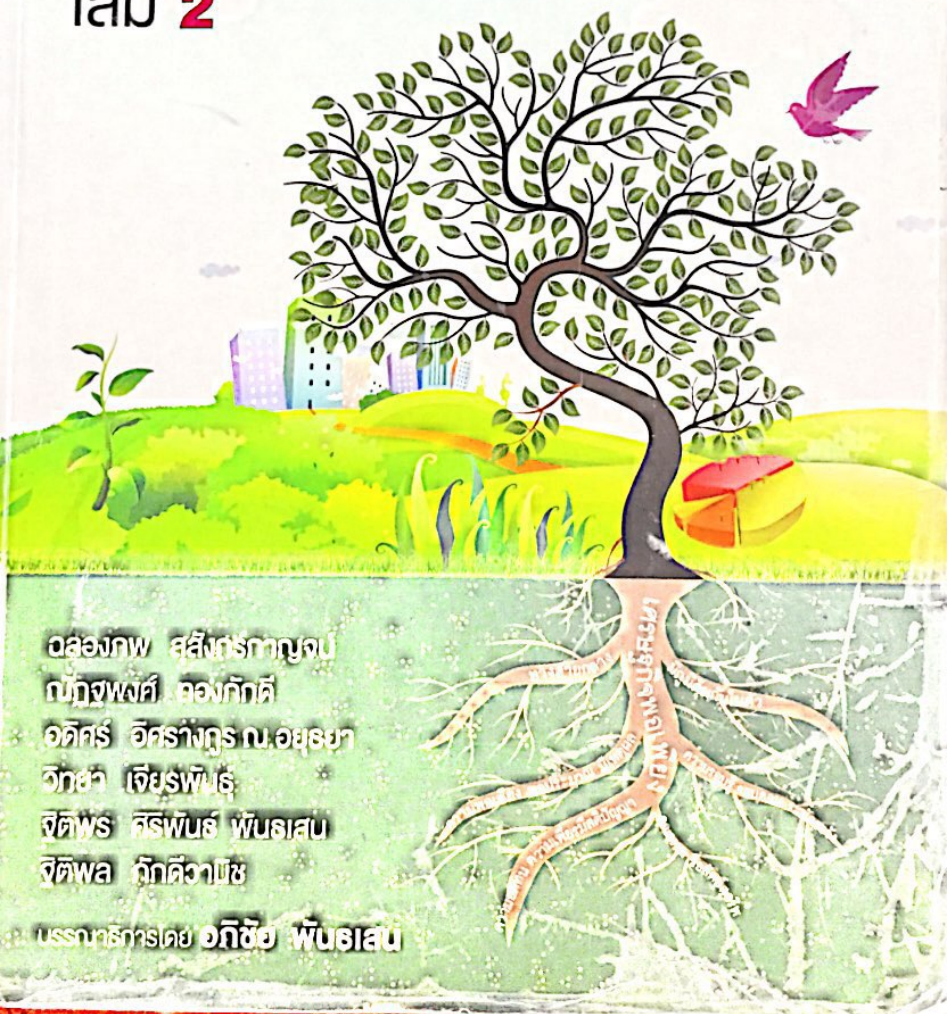
บรรณานุกรม		227
-------------------	--	-----

วิเคราะห์นโยบายมหากองรัฐในมิติต่างๆ จาก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(พ.ศ. 2540 - 2549)

เล่ม 2

อลองภพ สัมภรกาญจน์

ณัฐพงษ์ ล่องกิติ

อดิศร์ อิศรางกูร ณ.อยุธยา

วิภา จิรพันธ์

จิตพร ศิริพันธ์ พันธเสน

จิตพล ภัคจิตวาณิช

บรรณาธิการโดย อภิชัย พันธเสน

สารบัญ

สารบัญเรื่อง

	หน้า
คำนำ	3
สารบัญเรื่อง	9
สารบัญตาราง	12
สารบัญรูป	13
สารบัญแผนภูมิ	14
บทที่ 1 บทนำ	15
โดย ศ.ดร.อภิชาติ พันธเสน	
ความสำคัญของงานวิจัย	15
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	17
บทที่ 2 ภาพรวมของการศึกษา	27
โดย ศ.ดร.อภิชาติ พันธเสน	
ประเด็นสำคัญของบทความทั้งหมด	27
สรุปนโยบายและการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม	39
บทที่ 3 การบริหารเศรษฐกิจมหภาคตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	43
โดย ดร.ฉลองภพ สุสังกรกาญจน์	
ความไม่พอเพียงกับวิกฤตเศรษฐกิจ	43
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	49
	9

	ประเด็นในการบริหารงานโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	49
	ประเด็นในการบริหารเศรษฐกิจมหภาคตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	55
บทที่ 4	นโยบายการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาอุตสาหกรรมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	65
	โดย รศ.ดร.ณัฐรพงศ์ ทองภักดี	
	ความนำ	65
	ทิศทางนโยบายการค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทย	66
	การค้าระหว่างประเทศและการพัฒนาเศรษฐกิจ	75
	การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจด้านการค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ	81
	การประเมินนโยบายการค้าและการพัฒนาอุตสาหกรรมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	88
	นัยยะเชิงนโยบาย	97
บทที่ 5	การคลังสาธารณะเพื่อการอุดมศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	111
	โดย รศ.ดร.อดิสร อิศรางกูร ณ อยุธยา	
	ความนำ	111
	การบริหารเศรษฐกิจและการคลังสาธารณะของไทย	113
	แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการคลังสาธารณะเพื่อการอุดมศึกษา	118
	บทบาทของรัฐและเอกชนในการลงทุนระดับอุดมศึกษา	119
	ระบบเงินกู้เพื่อการศึกษา	127
	การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	131
	การจัดลำดับมหาวิทยาลัย	133
	การผลิตผลงานทางวิชาการ	138
	สรุปและข้อเสนอแนะ	141
บทที่ 6	การวิเคราะห์นโยบายการแก้ปัญหาความยากจนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	145
	โดย คุณวิทยา เจียรพันธ์	
	ความนำ	145
	นิยาม "ความยากจน"	147

	ภาพรวมสถานการณ์ความยากจนในประเทศไทย	149
	นโยบายการแก้ปัญหาความยากจนภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	161
	ผลจากนโยบายการแก้ปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	164
	จุดแข็ง-จุดอ่อนของประเทศไทยในการแก้ปัญหาความยากจน	172
	นโยบายการแก้ปัญหาความยากจนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	174
บทที่ 7	การวิเคราะห์นโยบายสังคมของรัฐภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	183
	โดย ผศ.ดร. รุติพร ศิริพันธ์ พันธเสน	
	ความนำ	183
	ขอบเขตและวิธีวิทยา	189
	กรอบแนวคิดและทฤษฎี	192
	แบบแผนในการวิเคราะห์นโยบายสังคม	200
	บทวิเคราะห์นโยบายทางสังคม	201
	บทสรุป	247
บทที่ 8	การสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	259
	โดย ดร.รุติพล ภักดีวานิช	
	ความนำ	259
	แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	262
	การบริหารแบบบูรณาการและธรรมาภิบาลของภาครัฐ	279
	คุณธรรมพลเมืองกับการสร้างธรรมาภิบาลแห่งรัฐ	291
	บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	307
บทที่ 9	บทส่งท้าย	321
	โดย ศ.ดร.อภิชาติ พันธเสน	
	ความจำเป็นในการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการวิเคราะห์	321
	ภาพรวมของงานวิจัย	323
	ทางออกที่สำคัญอยู่ที่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับฐานราก	328

ภาคผนวก**331**

ภาคผนวก ก : รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย งบประมาณ รายจ่ายประจำปี 2548	331
ภาคผนวก ข : การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	337
ภาคผนวก ค : ระบบเงินกู้เพื่อการศึกษา : กองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ใน อนาคต(กรอ.)	341
ภาคผนวก ง : การจัดลำดับมหาวิทยาลัย	349

สารบัญชาราย**ตารางที่****หน้า**

3.1 ประสิทธิภาพของการผลิตรวม	45
5.1 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	113
5.2 รายได้ครัวเรือนของครอบครัวซึ่งมีบุตรศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย	125
5.3 ภูมิลำเนาของนักศึกษา (เขตเทศบาล) และดัชนีการคัดเลือก	125
5.4 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การกำหนดบทบาทของรัฐและเอกชน	127
5.5 เพดานอัตราค่าเล่าเรียนสูงสุดที่นิสิต นักศึกษา ระดับ ปวส. อนุปริญญา หรือเทียบเท่าและปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สามารถกู้เงินจากกองทุน กรอ.	128
5.6 เพดานเงินกู้ยืม กรอ. ที่นักศึกษา ระดับอนุปริญญา และ ปวส. สามารถ กู้จากกองทุน กรอ.	128
5.7 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านระบบ เงินกู้เพื่อการศึกษา	130
5.8 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ	132
5.9 สรุปความสำคัญของดัชนีชี้วัด	134
5.10 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการ จัดลำดับมหาวิทยาลัย	137
5.11 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการผลิต ผลงานวิชาการ	140
5.12 การประเมินการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	142